

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
FAKULTET ELEKTROTEHNIKE I RAČUNARSTVA

DIPLOMSKI RAD br. 2345

Proceduralno generiranje trave i niskog raslinja

Mihael Međan

Zagreb, siječanj 2021.

Zagreb, 9. listopada 2020.

DIPLOMSKI ZADATAK br. 2345

Pristupnik: **Mihael Međan (0036487393)**

Studij: Računarstvo

Profil: Računarska znanost

Mentor: prof. dr. sc. Željka Mihajlović

Zadatak: **Proceduralno generiranje trave i niskog raslinja**

Opis zadatka:

Proučiti tehnike generiranja trave i niskog raslinja uz različite razine detaljnosti u prikazu (LOD). Proučiti utjecaj fizikalnih veličina kao što je vjetar na izradu simuliranih i animiranih prikaza. Razraditi i ostvariti fizikalno temeljen simulacijski model prikaza trave i niskog raslinja iz različite razine detaljnosti prikaza. Diskutirati utjecaj raznih parametara. Načiniti ocjenu rezultata i implementiranih algoritama. Izraditi odgovarajući programski proizvod. Rezultate rada načiniti dostupne putem Interneta. Radu priložiti algoritme, izvorne kodove i rezultate uz potrebna objašnjenja i dokumentaciju. Citirati korištenu literaturu i navesti dobivenu pomoć.

Rok za predaju rada: 5. veljače 2021.

SADRŽAJ

1. Uvod	1
2. Generiranje modela trave i niskog raslinja	2
2.1. Osnovni pristup generiranju modela	2
2.2. Generiranje točaka i poligona modela biljaka	2
2.2.1. Generiranje modela uz različitu razinu detalja	2
2.3. Povezivanje generiranih podataka i njihov prikaz	2
2.4. Programska implementacija generiranja i prikaza	2
2.5. Primjer korištenja razvijenog programa za generiranje jednostavne proizvoljne biljke	2
3. Simulacijski model	3
3.1. Fizički model ponašanja biljke	3
3.2. Programski model fizičkog ponašanja	4
3.3. Programska implementacija fizičkog modela	6
3.4. Implementacije fizičkog ponašanja složenih biljaka	6
4. Simulacija ponašanja generiranog modela	7
4.1. Povezivanje fizičkog modela sa generiranim prikazom modela	7
4.2. Programska implementacija modela	7
4.3. Utjecaj parametara na simulaciju	7
5. Ocjena rezultata	8
5.1. Realističnost prikaza	8
5.1.1. Mogućnosti poboljšanja	9
5.2. Realističnost fizičke simulacije	10
5.2.1. Poboljšanje realističnosti simulacije	12
5.3. Brzina izvođenja	12
5.3.1. pristupi poboljšanju brzine izvođenja	13

6. Zaključak	16
Popis slika	17

1. Uvod

Uvod rada. Nakon uvoda dolaze poglavlja u kojima se obrađuje tema.

2. Generiranje modela trave i niskog raslinja

2.1. Osnovni pristup generiranju modela

2.2. Generiranje točaka i poligona modela biljaka

2.2.1. Generiranje modela uz različitu razinu detalja

2.3. Povezivanje generiranih podataka i njihov prikaz

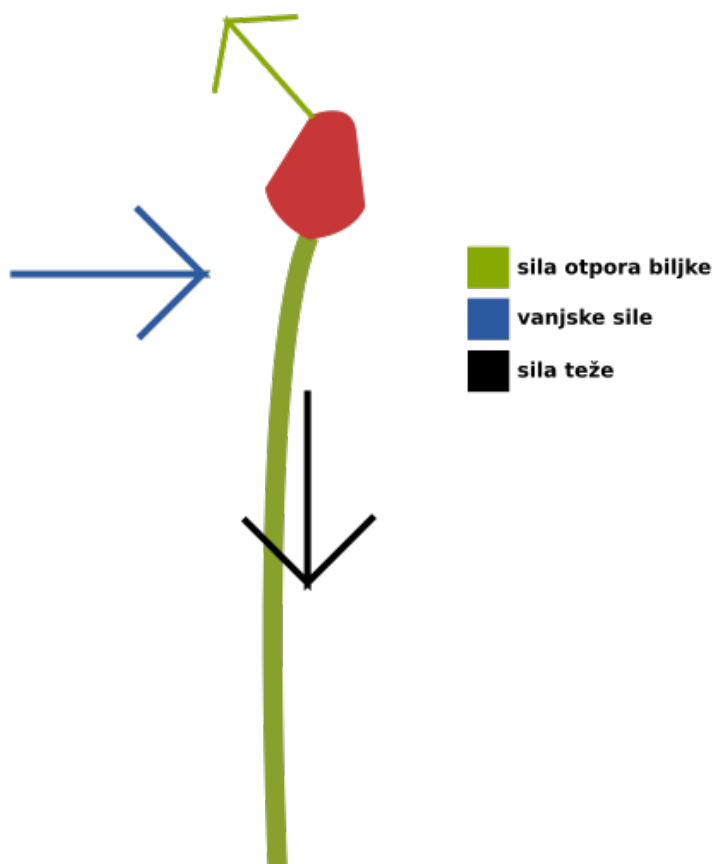
2.4. Programska implementacija generiranja i prikaza

2.5. Primjer korištenja razvijenog programa za generiranje jednostavne proizvoljne biljke

3. Simulacijski model

3.1. Fizički model ponašanja biljke

Osnovne sile koje utječu na ponašanje biljke su sila teža, unutrašnji otpor biljke i vanjski utjecaji. Sila teža konstantnim intenzitetom gura sve dijelove biljke prema dolje. Vanjski utjecaji poput vjetra, djeluju u svim smjerovima različitim intenzitetima na različite dijelove biljke. Te unutrašnji otpor biljke, koji uvijek djeluje u suprotnom smjeru od preostale dvije sile. Na slici 3.1 su slikovito prikazane kumulativne sile koje u nekom trenutku djeluju na biljku.

Slika 3.1: Prikaz sile koje djeluju na biljku (WIP slika)

Usred djelovanja te tri sile, biljka u svakom trenutku pokušava doći u stanje gdje se te tri sile poništavaju. Svako gibanje biljke prouzrokovano je promjenom vanjskih utjecaja kojima se biljka pokušava prilagoditi kako bi ukupna sila koja djeluje na biljku bila nula.

Čak i naizgled jednostavan problem kao što je simuliranje ponašanja biljke je u svojoj naravi izrazito kompleksan. Sila teža djeluje na svaki mikroskopski dio biljke. Na isti način djeluju i vanjske sile. Vanjske sile i sila teže u biljci uzrokuju napetosti i kompresije koje uzrokuju silu otpora biljke. To sve se događa na mikroskopskoj razini na svakom dijelu površine biljke. Savršena simulacija ovakvog sustava bila bi izrazito računalno zahtjevna.

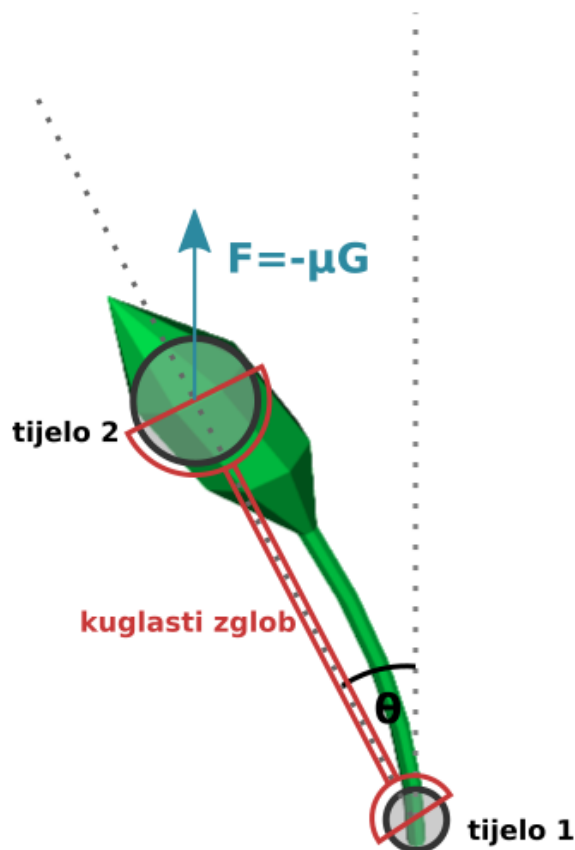
3.2. Programski model fizičkog ponašanja

Zbog računalne zahtjevnosti i problema preciznog definiranja svih sila, potrebno je pronaći matematički model koji bi rezultirao istim (ili barem vrlo sličnim) ponašanjem, a imao bi mnogo manju računalnu složenost i bio bi jednostavniji za definirati.

U računalnom programiranju se fizičke interakcije obično modeliraju preko tri osnovna građevna bloka. Tijela, ograničenja i sile. Tijela su geometrijski oblici u trodimenzijskom prostoru koja zauzimaju volumen i podložna su djelovanju sila. Ograničenja su skup pravila koja određuju kako se neka dva tijela mogu ponašati relativno jedno prema drugom. Sile djeluju na tijela i uzrokuju promjene koje se tada na temelju ograničenja rješavaju.

Primjer tijela je kocka u trodimenzijskom prostoru. Primjer sile je sila teža koja djeluje konstantnim intenzitetom prema negativnoj y osi. Primjer ograničenja je ako se volumen jednog tijela nađe unutar volumena drugog tijela, na oba tijela se primjenjuje sila u smjeru suprotnom od središta mase drugog tijela. Ovo ograničenje je naivni pristup rješavanju kolizija između tijela.

Stvarnu simulaciju jednostavne biljke možemo vrlo dobro aproksimirati korištenjem svega dva tijela, jednog ograničenja i jedne sile koja djeluje na jedno od tijela. Ovaj jednostavni model prikazan je slikom 3.2.

Slika 3.2: Ilustracija prikaza fizickog modela stvarnog gibanja

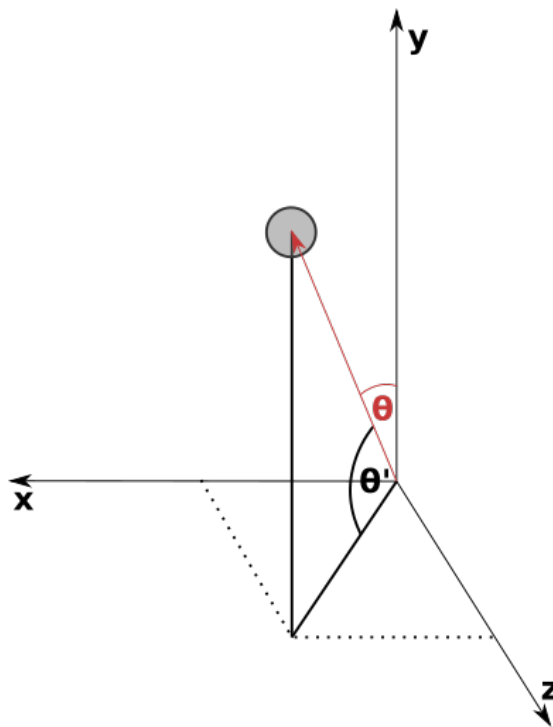
Tijelo 1 u fizickom modelu predstavlja korijen biljke i u simulaciji je u cijelosti staticno. Tijelo 2 predstavlja vrh biljke i dinamičko je, odnosno može reagirati na utjecaj sile. Ta dva tijela spojena su kuglastim zglobom. Kuglasti zglob je ograničenje na tijelo 2 koje dozvoljava tijelu da se slobodno giba i rotira u prostoru oko bilo koje osi pod uvjetom da je uvijek jednako udaljeno od tijela 1.

Na tijelo 2 također djeluje sila F koja je svojim smjerom obrnuta od smjera sile teže, a njezin iznos je određen kutom otklona od neutralne pozicije. Neutralna pozicija ima tijelo 2 direktno iznad tijela 1 i u takvom slučaju je faktor μ jednak 0.

Računanje otklona θ u tro dimenzijskom prostoru radimo kao omjer duljine stranica trokuta. Jedna od stranica je projekcija pozicije tijela 2 na ravninu xz , a druga stranica je visina tijela 2 iznad te ravnine. Zbog kuglastog zgloba očekujemo da je duljina vektora pozicije tijela 2 od ishodišta uvijek jednaka, normalizacijom pozicije tijela 2, duljina projekcije na xz ravninu ima vrijednost \cos kuta θ' . Zanimljiva informacija nam je otklon od y osi, koristimo $\sin(\theta')$ te vrijednost kako bi dobili suprotan kut $(\pi/2 - \theta')$.

U takvom slučaju nam je dovoljna informacija uzeti y vrijednost normalizirane pozicije i možemo precizno izračunati otklon. Računaje kuta otklona prikazano je formulom 3.1.

$$\theta = \text{asin}(\text{normalized}(\text{position}).y) \quad (3.1)$$

Slika 3.3: Prikaz izračuna kuta otklona

Nakon izračuna kuta otklona, računanje sile koja djeluje na tijelo 2 je sada jednostavno i prikazano formulom 3.2.

$$\theta = \text{asin}(\text{normalized}(\text{position}).y) \quad (3.2)$$

3.3. Programska implementacija fizičkog modela

3.4. Implementacije fizičkog ponašanja složenih biljaka

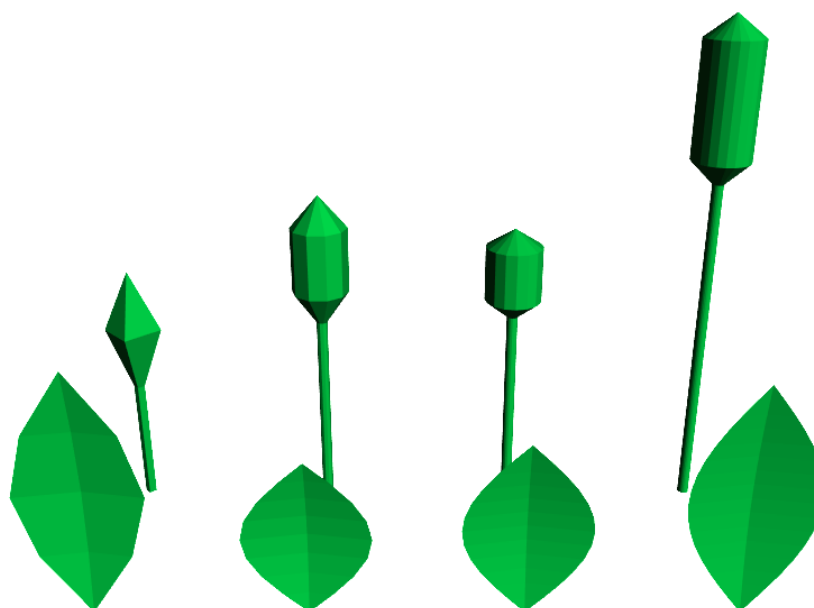
4. Simulacija ponašanja generiranog modela

- 4.1. Povezivanje fizičkog modela sa generiranim prikazom modela**
- 4.2. Programska implementacija modela**
- 4.3. Utjecaj parametara na simulaciju**

5. Ocjena rezultata

5.1. Realističnost prikaza

Realističnost prikaza nije bila primarna zadaća ovog rada. Generirane biljke ne izgledaju osobito prirodno bez obzira na razinu detalja kojom su generirane. Primjer generiranih biljaka vidljiv je na slici 5.1.

Slika 5.1: Prikaz modela u različitoj razini detalja

Prvi razlog je primjena konstantnog sjenčanja poligona. U ovakvom načinu sjenčanja, normale za pojedine vrhove računamo kao normalu površine (poligona) kojeg oni zatvaraju. Izračunata vrijednost normale se pripisuje svim vrhovima poligona. Korištenjem konstantnog sjenčanja poligona postizemo jasno vidljivu granicu između pojedinih površina. Takav način prikaza, osim što je vrlo brz u izvođenju, znatno je

olakšao razvoj prezentiranog programskog rješenja jer daje programeru jasan uvid u poziciju pojedinih vrhova na ekranu i njihovo ponašanje.

Bez obzira na prednosti u razvoju koje ovakav pristup implicira, prikazani modeli izgledaju umjetno i izrazito su pravilni. Pravilnost modela je najveći uzrok neprirodnog izgleda generiranih modela, jer na biljkama rijetko očekujemo savršenu simetriju oko geometrijskih osi.

Drugi razlog je nedostatak detalja na generiranim modelima biljaka. Ovaj razlog dodatno naglašava pravilnost biljaka i smanjuje osjećaj realnosti prikaza. Smanjenje broja detalja donijelo je iste prednosti kao i prethodni pristup - lakši razvoj i bolje performanse po cijenu realističnosti prikaza.

Treći razlog je izolacija prikaza. Biljke su prikazane kao centralni i jedini dio prikaza. Ovakav vakuum u prostoru dodatno naglašava oba prije spomenuta problema. Nedostatak simulacije atmosfere (prašina, distorzija zraka svjetlosti kao posljedica vlage u zraku itd.) uzrokuje dojam statičnosti biljaka bez obzira na animirani prikaz ponašanja vjetra. Izostavak navedenih značajki, kao i prethodna pojednostavljenja, olakšalo je razvoj programskog rješenja i oslobodilo vrijeme za ostvarenje kvalitetnije simulacije vjetra.

5.1.1. Mogućnosti poboljšanja

Problem sjenčanja može se riješiti primjenom nekog drugog načina sjenčanja modela. Naprimjer korištenje Gouraudovog sjenčanja. Korištenje ove metode sjenčanja eliminiralo bi vidljivost pojedinih vrhova na modelu i interpolacijom između vrhova osiguralo gladak prijelaz između osjenčanih i ne osjenčanih dijelova modela.

Biljke u stvarnosti rijetko imaju ikakve oštre bridove između svojih strana i zaglađivanje intenziteta osvjetljenja Gouraudovog sjenčanja između vrhova bi rezultiralo uvjerljivijim prikazom kod modela generiranih u većoj razini detalja. Kod modela generiranih manjom razinom detalja, rubovi samog modela bi ostali oštri iako je model zaglađen. Sraz između rubova i unutrašnjosti modela može uzrokovati smanjenje realističnosti prikaza.

Dodavanje malih varijacija kod generiranja modela poboljšalo bi realističnost prikaza. Mali istupi točaka od centra simetrije dali bi biljkama prirodniji izgled uvođenjem nesavršenosti i raznovrsnosti biljaka. Osim dodavanja istupa u poziciji točaka u modelu, istupi se mogu dodati i na boje pojedinih površina, gdje bi neke površine bile više ili manje intenzivne boje od drugih. Dodavanje boja u kombinaciji s Gouraudovim sjenčanjem dodatno bi pojačalo realističnost prikaza.

Dodavanje varijacija je programski izrazito jednostavno za implementaciju ali uzrokuje usporenje izvođenja, jer se svaki model zbog svoje unikatnosti mora preslikati u memoriju grafičke kartice umjesto korištenja istog modela za sve biljke iste vrste. Kompromis se može postići na sredini - imati limitiran broj različitih modela iste vrste biljke koji se nasumično odabere za svaku biljku prilikom njenog kreiranja.

Dodavanje atmosferskih efekata na simulaciju bi uvelike pomoglo realističnosti prikaza i dojmu živosti biljaka. Ovaj pristup rješavanju nerealističnosti prikaza je najkompleksniji od ponuđenih alternativa i zahtjeva razvoj nekolicine popratnih sustava, ali dao bi najveći doprinos realističnosti prikaza. Primjeri popratnih sustava koje je potrebno razviti uključuju: sustav ukrasnih čestica, sustav efekata nakon iscrtavanja (engl. *post-processing effects*) i druge.

5.2. Realističnost fizičke simulacije

Bez obzira na jednostavnost implementacije fizičke simulacije i snažne pretpostavke uključene u nju, fizička simulacija daje zadovoljavajuće rezultate. Ponašanje prati stvarno prirodno gibanje u tri dimenzije i ne potiče osjećaj umjetnosti ili ograničenosti prolaskom kroz prostor. Simulacija dobro modelira utjecaj visine biljke na njezinu simulaciju na vjetru.

Na udarima vjetra visoke biljke rade velike i snažne zamahe i polagano gube energiju za nastavak daljnjeg osciliranja. Niske biljke rade kraće zamahe ali većom frekvencijom.

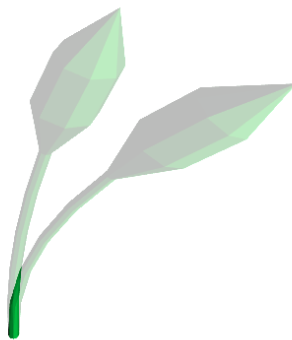
Kod konstantnog puhanja, biljke osciliraju prema točki konvergencije sile puhanja, sile teže i sile otpora unutar stabljike. Visoke biljke očekivano imaju veću amplitudu i manju frekvenciju oko te točke od niskih biljaka.

Puhanje s naletima vjetra također daje realistične rezultate. Niske biljke u naletu vjetra se brzo poravnavaju prema točki konvergencije i osciliraju oko nje, a po prestanku puhanja osciliraju oko centra ravnoteže velikom frekvencijom. Visoke biljke imaju veću tromost i rade veće oscilacije oko točke konvergencije vjetra i otpora biljke prilikom naleta vjetra. Kad vjetar prestane, naprave manje oscilacije oko centra ravnoteže prije nego vjetar ponovno počne.

Slika 5.2: Katično ponašanje niske biljke prilikom vjetra u valovima

Kad je simulacija vjetra realistična (takva da vjetar dolazi i prolazi u valovima - postepeno raste u snazi, i nakon toga postepeno opada u snazi) također imamo realističnu simulaciju. Visoke biljke održavaju smjer i neprestano osciliraju prema središtu između točaka centra ravnoteže otpora biljke, i konvergentne točke sile vjetra, ravnoteže i unutarnjeg otpora biljke. Niske biljke kod ovakvog vjetra djeluju kaotično i osciliraju velikom frekvencijom i amplitudom, sa središtem oscilacije koji vidno varira između konvergentne točke i centra ravnoteže biljke. Razlika u ponašanju je vidljiva na slikama 5.2 i 5.3

Slika 5.3: Stabilno ponašanje visoke biljke prilikom vjetra u valovima

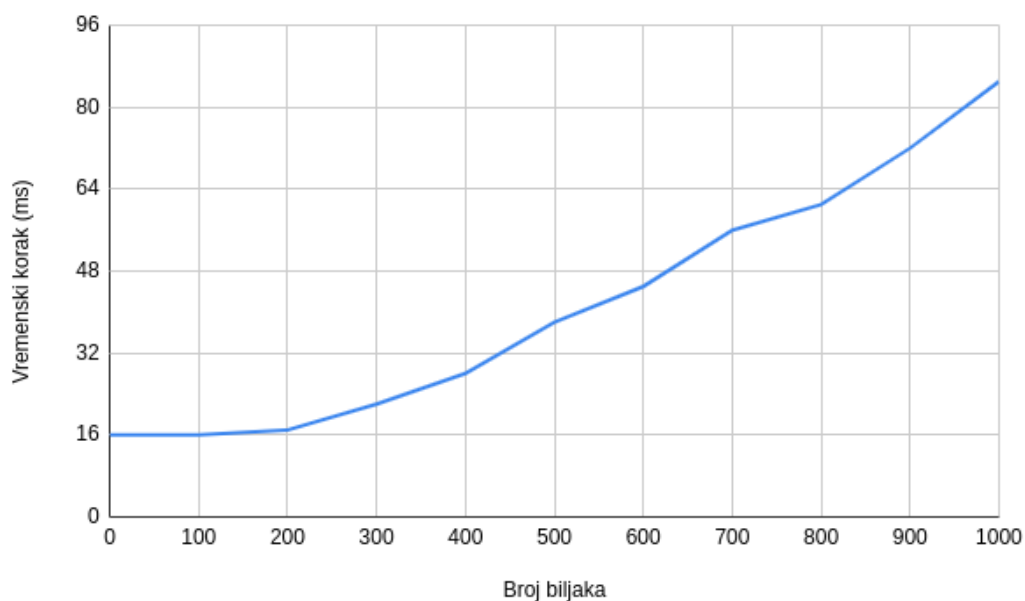
5.2.1. Poboljšanje realističnosti simulacije

Još realističnija simulacija se može postići dodavanjem većeg broja zglobova u fizički kostur biljke. Dodavanjem većeg broja zglobova dobili bi mogućnost simulacije pregiba u stabljici biljke. U prirodi kod jednostavnih biljaka ovaj fenomen nije uvijek jasno vidljiv, ali možemo ga uočiti kad je vjetar u rezonantnoj frekvenciji sa stabljikom biljke.

Dodatnu kontrolu možemo postići dodavanjem težina pojedinim zglobovima. Tako da na neke dijelove kostura vjetar ima jači utjecaj nego na druge. Primjer takve biljke je zvončić, kod kojeg je utjecaj vjetra puno jasnije vidljiv na cvijetu nego na stabljici biljke.

5.3. Brzina izvođenja

Brzina izvođenja linearno opada s brojem simuliranih biljaka. Najveći utjecaj na brzinu izvođenja ima fizička simulacija. Generiranje biljaka se odvija na samom početku i nema nikakvog utjecaja na brzinu izvođenja nakon početnog perioda generiranja. Iscrtavanje je zbog jednostavnosti prikaza vrlo jeftino i usporava izvođenje tek na velikom broju biljaka ili na vrlo visokoj razini detalja. Graf trajanja vremenskog koraka vidljiv je na 5.4.

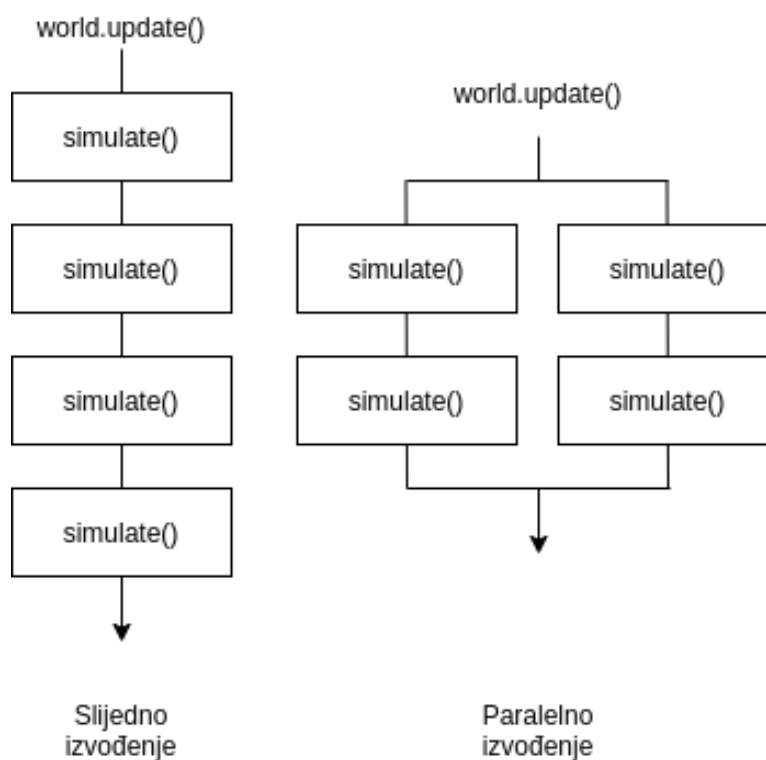
Slika 5.4: Trajanje vremenskog koraka u ovisnosti o broju biljaka u simulaciji

5.3.1. pristupi poboljšanju brzine izvođenja

Fizička simulacija ima najveći utjecaj na brzinu izvođenja pa su prijedlozi za ubrzanje programskog rješenja fokusirani na taj dio.

Paralelno izvođenje fizičke simulacije

Trenutna programska implementacija u obzir uzima i kolizije samih biljaka. Fizička simulacija se odvija slijedno za svaku od biljaka i eventualni dodir nakon simulacije neke od narednih biljaka može imati utjecaj na onu prvu. Ako ne marimo za interakciju između samih biljaka i odlučimo je zanemariti, jednostavan način za ubrzanje fizičke simulacije je paralelizam. Na 5.5 je prikazan dijagram slijednog i paralelnog izvođenja (na dvije dretve) i vidljivo je da paralelni primjer završava u dva koraka dok slijedni algoritam završava u jednom koraku.

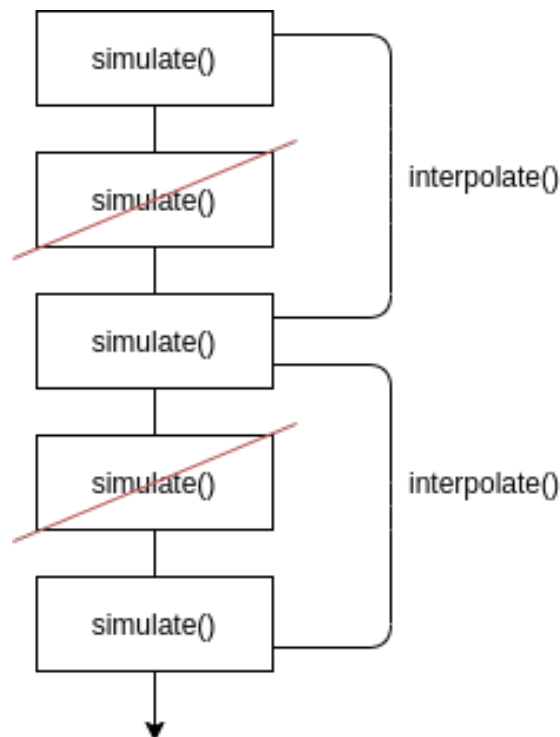
Slika 5.5: Dijagram slijednog i paralelnog izvođenja

Na ovaj način svaka biljka (ili grupa biljaka) može imati svoj fizički procesor koji će se brinuti o njezinoj simulaciji i cijeli proces se završava u manje koraka.

Smanjenje rezolucije simulacije i zaglađivanje rezultata

Brzinu izvođenja možemo i povećati na način da ne ažuriramo fizičku simulaciju biljke u svakom koraku. Kod ovakvog pristupa stanje svake biljke izračunavamo nakon nekoliko koraka umjesto na svakom, a rezultate u međukoracima zagladimo. U primjeru 5.6 vidimo slijed simulacije jedne biljke kroz vremenske korake. Prilikom simulacije trebamo osigurati da je vremenski razmak za koji simuliramo točno onoliko koraka koliko će trajati do sljedeće simulacije i to uzrokuje smanjenje rezolucije simulacije. Ako bi vremenski korak simulacije ostao jednak kao da simuliramo biljku u svakom koraku, simulacija bi se odvijala usporeno.

Bitno je ostvariti da se nikad istovremeno ne simuliraju i zaglađuju svi modeli nego da je postupak naizmjeničan. Za primjer sa dvije biljke, dok se jedna biljka simulira druga se zaglađuje i obratno.

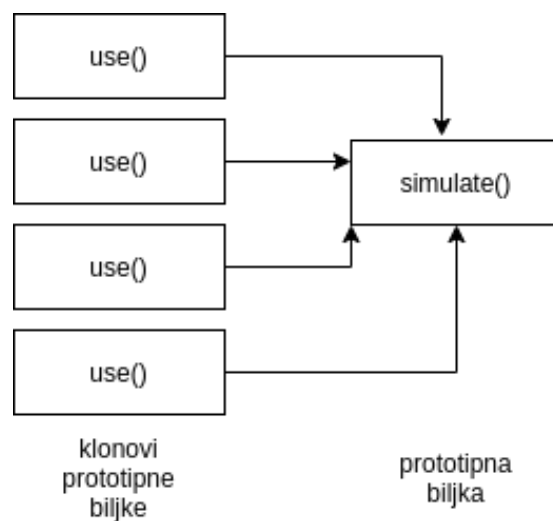
Slika 5.6: Dijagram simulacije sa zaglađivanjem

Problem kod ovakvog pristupa je kašnjenje prikaza nad stvarnim stanjem fizičke simulacije. Fizička simulacija je uvijek barem jedan korak ispred prikaza. Ovo može uzrokovati naizgledno podrhtavanje ukoliko želimo zadržati simulaciju interakcija između biljaka, a biljka se pomaknula nakon što je dobivena zadnja točka za interpola-

ciju. Ako ne marimo za interakciju između biljaka, ovaj problem možemo zanemariti. Iako će animacija i dalje kasniti za stvarnim fizičkim stanjem, promatraču to neće biti vidljivo.

Izračunavanje sličnosti modela i grupiranje izračuna

Ukoliko nam nije bitna interakcija između biljaka i želimo drastično smanjiti utjecaj fizičke simulacije na brzinu izvođenja možemo izdvojiti prototipne biljke iz simulacije i simulirati samo njih. Sve ostale biljke, ovisno o sličnosti će koristiti podatke simulacije te biljke kao svoje. Primjer takvog sustava vidljiv je na slici 5.7

Slika 5.7: Dijagram simulacije sa zaglađivanjem

Na ovaj način potrebno je simulirati samo nekoliko biljaka umjesto svih ali ovakav pristup će rezultirati time da simulacija izgleda nerealistično jer će sličnosti između ponašanja biljaka biti identične u isto vrijeme i na istim uvjetima što narušava dojam realizma. Potencijalno rješenje ovog problema je da kod nekih biljaka unesemo kašnjenje nad prototipnom biljkom. Na taj način smo eliminirali problem dojma da se sve ponavlja, ali smo uveli problem da simulacija ne djeluje toliko responsivno.

6. Zaključak

POPIS SLIKA

3.1. Prikaz sila koje djeluju na biljku (WIP slika)	3
3.2. Ilustracija prikaza fizickog modela stvarnog gibanja	5
3.3. Prikaz izračuna kuta otklona	6
5.1. Prikaz modela u različitoj razini detalja	8
5.2. Katično ponasanje niske biljke prilikom vjetra u valovima	11
5.3. Stabilno ponasanje visoke biljke prilikom vjetra u valovima	11
5.4. Trajanje vremenskog koraka u ovisnosti o broju biljaka u simulaciji .	12
5.5. Dijagram slijednog i paralelnog izvođenja	13
5.6. Dijagram simulacije sa zaglađivanjem	14
5.7. Dijagram simulacije sa zaglađivanjem	15

Proceduralno generiranje trave i niskog raslinja

Sažetak

Sažetak na hrvatskom jeziku.

Ključne riječi: Ključne riječi, odvojene zarezima.

Procedural generation of grass and low vegetation

Abstract

Abstract.

Keywords: Keywords.